

Εξώφυλλο

ISSN: 2944-9391

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ▪ ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΙΟΥΛΙΟΥ 2023 ▪ ΤΕΥΧΟΣ #262

**ΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ
ΧΑΝΟΥΝ ΤΟ ΝΕΡΟ ΤΟΥΣ**

Η ΒΔΟΜΑΔΑ ΓΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Οι πιο διαβασμένες ειδήσεις στον Τύπο Ιωαννίνων,
τη βδομάδα που πέρασε

1 Ο «βρυκόλακας» του Κάστρου των Ιωαννίνων

Ο ΘΑΝΑΣΗΣ Βάγιας υπήρξε ένας από τους πιο αμφιλεγόμενους έλληνες πολιτικούς της εποχής του Αλή Πασά, στα Γιάννενα.

<https://typos-i.gr/article/o-brykolakas-toy-kaastro-twn-iwanninwn>

2 «ΝΟ ΚΑΚΑ» και στα Γιάννενα

Ο ΔΗΜΟΣ Ιωαννιτών θα τοποθετήσει 12 ανοξείδωτα κουτιά με χάρτινα φαρσάκια μιας χρήσης για τη συλλογή περιττωμάτων σκύλων από τους ιδιοκτήτες. Ήδη ένα τέτοιο κουτί έχει τοποθετηθεί έξω από το γραφείο διαχείρισης αδέσποτων ζώων του Δήμου, στον πεζόδρομο Μ. Μπότσαρη, όπως αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση.

<https://typos-i.gr/article/no-kaka-kai-sta-giannena>

3 «Ο τυχαίος θάνατος ενός αναρχικού»

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «Ο Τυχαίος Θάνατος ενός Αναρχικού» του Ντάριο Φο, σε σκηνοθεσία Γιάννη Κακλέα, με τον Πάνο Βλάχο στον πρωταγωνιστικό ρόλο, έρχεται στα Γιάννενα, στο υπαίθριο θέατρο της ΕΗΜ, στις 25 Ιουλίου, στις 21:30.

<https://typos-i.gr/article/o-tychaios-8anatos-enos-anarxikoy-kai-sta-giannena>

4 Οδ. Πότσης: Παραίτηση μετά από καταγγελία για παρενόχληση

<https://typos-i.gr/article/od-potshs-paraithsh-meta-apo-kataggelia-gia-parenoxlhsh>

Αν σας **αρέσει** ο Τύπος Ιωαννίνων, μπορείτε να τον **στηρίξετε**

Ο Τύπος Ιωαννίνων typos-i.gr μπαίνει στα 7 χρόνια ζωής. Το καλοκαίρι του 2023 θα τα κλείσουμε.

Μέχρι σήμερα, οι εργαζόμενοι-ες του Τύπου έχουμε καταφέρει πράγματα που συνήθως χρειάζονται πολύ περισσότερο χρόνο για να γίνουν:

Εδώ μπορείτε να διαβάσετε τις ειδήσεις, γνωρίζοντας ότι θα βρείτε αναλυτικά, έγκυρα στοιχεία, χωρίς «φτηνά κόλπα», με σεβασμό στο αναγνωστικό κοινό, αλλά και σε όσους-ες είναι αποδέκτες της κριτικής.

Οι καιροί είναι δύσκολοι για όλους και όλες. Είναι και για εμάς.

Οι καιροί δεν είναι εύκολοι για ένα ανεξάρτητο μέσο ενημέρωσης, αυτοδιαχειριζόμενο, με κανονικές θέσεις εργασίας, από το οποίο ζούνε -ως μοναδική δουλειά- οι εργαζόμενοι-ες του.

Τι σας αφορούν αυτά; Μπορεί και τίποτα.

Αν όμως νιώθετε ότι σας αφορούν, υπάρχει η δυνατότητα να στηρίξετε τον Τύπο Ιωαννίνων.

Μπορείτε να διαλέξετε κάποια από τις συνδρομές που παρέχονται μέσω της πλατφόρμας Patreon.

Οι συνδρομητές-τριες, μέσω της πλατφόρμας, **έχουν**

πρόσβαση σε υλικό που δεν κυκλοφορεί στο site ή μπορούν να διαβάσουν πρώτα, πχ το Εξώφυλλο, εκεί, πριν αυτό κυκλοφορήσει.

Επίσης, **συμμετέχουν αυτόματα σε κληρώσεις για εισιτήρια θεαμάτων** στην πόλη των Ιωαννίνων.

Κάθε **καινούργια συνδρομή, συνοδεύεται από ένα αντίτυπο του βιβλίου «Οι αποστάτες, τα ρέντζελα και οι δήμαρχοι»**.

Αν το αποφασίσετε, η διαδικασία είναι απλή: Ακολουθείτε τον σύνδεσμο: https://www.patreon.com/TyposI?fan_landing=true

- Φτιάχνετε έναν λογαριασμό (με τον κλασικό τρόπο, mail-κωδικός)
- Διαλέγετε τη συνδρομή
- Πληρώνετε με κάρτα ή paypal

Κατόπιν, μπορείτε να παρακολουθείτε τη συνδρομή σας (και το αποκλειστικό υλικό, τις προσφορές κ.λπ.), είτε από το λογαριασμό σας στο patreon, είτε από την εφαρμογή του patreon, για κινητά.

Εκτός του patreon, ένας ακόμα τρόπος ενίσχυσης είναι το paypal

Εδώ, μπορείτε να καταθέσετε κάποιο ποσό: [paypal.me/sxhma](https://www.paypal.com/txhna)

Ακόμα όμως και δεν κάνετε τίποτα από όλα αυτά, και πάλι ευχαριστούμε για όλα.

Οι «**25+1**
ρετρό ιστορίες»

ΚΑΙ

«Οι «αποστάτες»
τα ρέντζελα
και οι δήμαρχοι»

Οι δύο εκδόσεις
του Τύπου Ιωαννίνων
και της
ΣΧΗΜΑ ΚΟΙΝΣΕΠ
είναι ξανά εδώ,
στα βιβλιοπωλεία
των Ιωαννίνων

Το Μαυροβούνι, το «μπαλκόνι» στο Πωγώνι

Το Μαυροβούνι βρίσκεται στον Δήμο Πωγώνιου, παλιό Δήμο Καλπακίου, σε υψόμετρο 780 μέτρων.

Είναι το πιο μικρό χωριό του Δήμου, με σταθερό όνομα από τις πρώτες ιστορικές του καταγραφές, που δεν είναι και λίγες.

Ο Λαμπρίδης στα «Ζαγοριακά» του, το εντάσσει στην ευρύτερη περιοχή του Ζαγορίου-όπως άλλωστε πολλές πρωταρχικές καταγραφές της ορεινής περιοχής που σήμερα διαχωρίζεται από το δρόμο Ιωαννίνων-Κόνιτσα. Συχνά, οι ομαδοποιήσεις στις καταγραφές βασίζονταν και στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των περιοχών. Ο Λαμπρίδης λοιπόν, αναφέρει το «Αληζότ Τσεφλίκι», το οποίο «απετελέσθη εκ ζευγιτών» τους οποίους ο Αληζότ Πασσάς τοποθέτησε

στον «ευφορώτατον τούτον τόπον, τον οποίον πυρί και μαχαίρα εκ του Μαυροβουνίου αφήρεσεν». Διαχωρίζει πάντως το Μαυροβούνι «οικίες 40 κάτοικοι 200» καταγράφοντας το ως διαφορετικό οικισμό και περιγράφοντας: «Κείμενον επί του λόγου έχει ορίζοντα εκτεταμένον και απέχει του Μεσοβουνίου ½ ωρ. Προς Α.». Εξ ου και «μπαλκόνι»...

Ο Οικονόμου στα «Οικωνύμια» καταγράφει τη συνέχεια της ονομασίας, κάνοντας μια γλωσσολογική ανάλυση και αντιστοίχιση με τα τουρκικά. «Ο τύπος Καραντάι δεν καταγράφεται, ωστόσο τον διασώζει η προφορική παράδοση στο στόμα των χωριανών και των κατοίκων των γειτονικών κοινοτήτων», αναφέρει χαρακτηριστικά.

Ένα σύστημα... λειψυδρίας

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Το σύστημα ύδρευσης στα Γιάννενα, «υποδέχεται» 25.117 κυβικά μέτρα νερού, κάθε μέρα.

Από αυτά, χάνονται τα 10.816 κ.μ. Δεν μπορεί να τα υπολογίσει δηλαδή, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, η ΔΕΥΑΙ.

Τα κάπως τρομακτικά στοιχεία, αποτυπώνονται στη μελέτη για το έργο εγκατάστασης παρακολούθησης των δικτύων, συνολικού κόστους 4,9 εκατ. ευρώ, του 2021. Κάποια μέρη αυτού του έργου εξελίσσονται, πρόσφατα, με την εγκατάσταση υδρομέτρων κ.α.

Για τις διακοπές νερού, ειδικά το καλοκαίρι στα Γιάννενα, δεν φταίνε μόνο τα απρόοπτα με διακοπές της ΔΕΗ ή απλά και μόνο η άρδευση.

Από την εποχή των Δήμων Ανατολής και Παμβώτιδας «αντηχούν» οι προειδοποιήσεις δημάρχων -εν ζωή και μη πλέον- τους καλοκαιρινούς μήνες προς τους... ποτίζοντες και ποτίζουσες.

Ωστόσο, το λεκανοπέδιο δεν ήταν ποτέ μια αμιγώς αστική περιοχή και δεν πρόκειται να γίνει σύντομα (ευτυχώς). Η συνένωση των Δήμων σε «μυτροπολιτικούς» δεν συνοδεύτηκε ποτέ από υποδομές, επαρκείς υπηρεσίες και χρηματοδοτήσεις. Το εις μακρόν αποτέλεσμα, το παρακολουθούμε σήμερα: σε μια από τις πιο πλούσιες υδατικά περιοχές της χώρας, το νερό είναι ακριβό και ενίοτε δυσεύρετο.

Φταίει λοιπόν ο Δήμος Ιωαννιτών και οι «πρόγονοί» του για τη λειψυδρία στο λεκανοπέδιο;

Ναι, έχει διαχρονική ευθύνη. Όχι ολόκληρη, αλλά την έχει. Την έχουν επίσης η ΔΕΥΑΙ, ο ΣΥΔΔΙ, αλλά και ο ΔΕΔΔΗΕ.

Πώς λοιπόν μπορεί να γίνει διαχειρίσιμο ένα τεράστιο πρόβλημα απώλειας νερού, όπως αυτό που περιγράφει η μελέτη του 2021;

Καταρχάς, με δεδομένα. Η ΔΕΥΑΙ ή δεν έχει αρκετά ή δεν μπορεί να τα επεξεργαστεί ή δεν θέλει να τα ανακοινώνει. Είναι κυριολεκτικά «πίσω από τον ήλιο» σε θέματα δημόσιων δεδομένων, ενώ μόλις τα τελευταία χρόνια δίνει τουλάχιστον τα αποτελέσματα αναλύσεων, στο νέο της site.

Κατά τα λοιπά, συνεχίζει να μην έχει σε προσβάσιμο, δημόσιο σημείο, τα τιμολόγια της. Η βαριά κληρονομιά ακρίβειας και τεχνασμάτων για μεγαλύτερες εισπράξεις που ξεκίνησε από τη δημοτική περίοδο 2002-2010, στην πράξη δεν ανασχέθηκε ποτέ...

Το καταπληκτικό είναι ότι, όπως επισημαίνει η μελέτη του 2021, αυτή τη στιγμή η άντληση νερού γίνεται με βασικό στόχο την πληρότητα των δεξαμενών, η οποία όμως δεν επιτυγχάνεται όταν κόβεται το ρεύμα γιατί οι δεξαμενές αδειάζουν και παίρνει ώρα να ξαναγεμίσουν:

«Με την υφιστάμενη κατάσταση, τα αντλητικά συγκροτήματα λειτουργούν χωρίς συνολικό προγραμματισμό με μοναδικό γνώμονα την πληρότητα των δεξαμενών ώστε να μην υπάρξουν φαινόμενα έλλειψης νερού. Παρά την παρουσία

τηλεμετρικών δεδομένων του συνόλου των υποβρυχίων και προωθητικών αντλητικών συγκροτημάτων και της ζήτησης των οικισμών, δεν υπάρχει αξιόπιστη εικόνα του ισοζυγίου νερού του δικτύου της πόλης και αυτό έχει ως συνέπεια την ενεργοβόρο λειτουργία αυτών και συνεπώς σπατάλη ηλεκτρικής ενέργειας και υδατινών πόρων για την κάλυψη των αναγκών» σημειώνεται στη μελέτη. Έτσι λοιπόν, εν έτει 2023 η απώλεια νερού στα Γιάννενα, «η φυσική - τεχνική διαρροή, δηλαδή η απώλεια νερού προς το περιβάλλον χωρίς να ικανοποιεί ανθρώπινη ανάγκη» όπως ακριβώς διατυπώνεται στη μελέτη του 2021, είναι τρομακτική και το βασικότερο πρόβλημα.

«Για τα δεδομένα της ΔΕΥΑ Ιωαννίνων, το ατιμολόγητο νερό θα έπρεπε να είναι της τάξης έως και 25% αντί του εκτιμώμενου άνω του 78%» προσθέτει ο μελετητής. Σημειώνεται ότι το 78% αφορά την «εμπορική διάσταση», δηλαδή το ποσοστό του νερού που, κατά τα υπάρχοντα πρότυπα, θα πρέπει να τιμολογείται.

Αυτή η επίδοση, κατατάσσει τη ΔΕΥΑΙ πάρα πολύ χαμηλά, με βάση τα διεθνή πρότυπα της IWA, αλλά και από τις μέσες τιμές που ισχύουν στην Ελλάδα.

Η ακριβής αποτύπωση της επίδοσης είναι «Τρομερά αναποτελεσματική χρήση των πόρων. Η χρήση προγραμμάτων μείωσης της διαρροής είναι επιτακτική και άμεσης προτεραιότητας».

Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι σήμερα, για να λύσει έστω προσωρινά τα προβλήματα ύδρευσης, η ΔΕΥΑΙ εξετάζει το ενδεχόμενο τοποθέτησης ηλεκτρογεννήτριας σε νέα γεώτρηση, ενώ η προοπτική ενεργειακής αυτονομίας, με πλάνα όπως αυτό των ενεργειακών κοινοτήτων, βυθίζεται στην άγνοια και την ασυνέχεια των αρχών.

Κάτι άλλο επίσης που μοιάζει απόλυτα λογικό, αλλά δεν φαίνεται να χρησιμοποιείται ιδιαίτερα, είναι το εξής: «Η υδροληψία πόσιμου νερού είναι μια ανθρώπινη δραστηριότητα και συνεπώς 'υπακούει' σε στατιστικούς κανόνες. Είναι προφανές ότι οι άνθρωποι καταναλώνουν περισσότερο την ημέρα, αφού κατά τη διάρκεια της νύχτας οι ανθρώπινες δραστηριότητες περιορίζονται σημαντικά. Έτσι, αξιολομώντας το 24ωρο προφίλ του προσφερόμενου νερού, μπορεί να προσδιορισθεί με ικανοποιητική ακρίβεια το ποσοστό εκείνο του προσφερόμενου νερού που δεν αντιστοιχεί σε ανθρώπινη χρήση αλλά σε διαρροές».

Αντ' αυτών, γίνονται ακόμα σκέψεις για περιοδικές διακοπές ώστε να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις με... έλλειψη.

Το κάπως ειρωνικό σε όλη αυτή την ιστορία είναι ότι η ΔΕΥΑΙ συμμετέχει σε διασυνοριακά προγράμματα κατά της απώλειας νερού...

Όλα αυτά, σε μια εποχή που ακόμα και το νερό δεν θεωρείται αυτό που είναι, αγαθό δηλαδή, αλλά μια δυνητικά τιμολογούμενη παροχή, με σκέψεις ακόμα και για πλήρη εκχώρησή της στην ελεύθερη αγορά.

ΣΙΝΕΜΑ

24 ΙΟΥΛΙΟΥ

«Η διαδρομή»

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς και το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών διοργανώνουν ένα κινηματογραφικό αφιέρωμα με τίτλο «ΤΑΧΙστορίες», στον αύλειο χώρο του Μουσείου Αργυροτεχνίας.

Στις 24 Ιουλίου, στις 21:00, θα προβληθεί η ταινία του Μάικλ Μαν «Η διαδρομή» με τον Τομ Κρουζ και τον Τζέιμι Φοξ. Είσοδος ελεύθερη.

28-30 ΙΟΥΛΙΟΥ

Zagoriwood: προβολές ταινιών

ΤΟ ZAGORIWOOD στα Κάτω Πεδινά Ζαγορίου συνεχίζεται και αυτή την εβδομάδα. Εκτός από τα κινηματογραφικά του εργαστήρια, υπάρχουν και προβολές, στην κεντρική πλατεία του χωριού, στις 21:30, με ελεύθερη είσοδο.

Στις 28 Ιουλίου θα προβληθεί το υποψήφιο για Όσκαρ «ΕΟ» του θρυλικού Γιέρτζι Σκολιμόφσκι.

Στις 29 Ιουλίου, τη σκυτάλη θα πάρει το «Aftersun» της Σάρλοτ Γουέλς.

Στις 30 Ιουλίου, θα προβληθούν οι ταινίες που γύρισαν οι συμμετέχοντες των κινηματογραφικών εργαστηρίων.

31 ΙΟΥΛΙΟΥ

«Θεωρίες συνωμοσίας»

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς και το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών διοργανώνουν ένα κινηματογραφικό αφιέρωμα με τίτλο «ΤΑΧΙστορίες», στον αύλειο χώρο του Μουσείου Αργυροτεχνίας.

Στις 31 Ιουλίου, στις 21:00, θα προβληθεί η ταινία του Ρίτσαρντ Ντόνερ «Θεωρίες συνωμοσίας» (1997) με τον Μελ Γκίμπσον και την Τζούλια Ρόμπερτς. Είσοδος ελεύθερη.

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ

25 ΙΟΥΛΙΟΥ

Μια βραδιά με τη Λαϊκή Ορχήστρα

ΜΙΑ ΒΡΑΔΙΑ με τη Λαϊκή Ορχήστρα και με τίτλο «Χρώματα και αρώματα... τραγουδιών που αγαπήσαμε» διοργανώνει το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Τεχνών «Μωσής Ελισάφ», την Τρίτη 25 Ιουλίου, στις 21:30, στον αύλειο χώρο του πολιτιστικού πολυχώρου «Δημ. Χατζής». Θα συμμετέχουν οι μουσικοί: Χαρά Καλπακίδου, τραγουδι, Γιάννης Σταύρου, τραγουδι, Νίκος Παππάς, μπουζούκι, Δημήτρης Σταύρου, μπουζούκι, Γιάννης Μάνος, κιθάρα, Αναστασία Σταύρου, πιάνο, Απόστολος Παπαπέτρου, κοντραμπάσο, Κώστας Γκλίναβος, τύμπανα. Η είσοδος είναι ελεύθερη.

27 ΙΟΥΛΙΟΥ

Με Βασίλη Λέκκα στο φεστιβάλ

ΜΙΑ ΒΡΑΔΙΑ με τον Βασίλη Λέκκα διοργανώνει το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών, στο πλαίσιο του φεστιβάλ τεχνών «Μωσής Ελισάφ», την Πέμπτη 27 Ιουλίου, στις 21:00, στον αύλειο χώρο του πολιτιστικού πολυχώρου «Δημ. Χατζής». Είσοδος ελεύθερη.

28 ΙΟΥΛΙΟΥ

Μπρέγκοβιτς στο αρχαίο θέατρο Δωδώνης

ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ Δωδώνης ανοίγει τις... πόρτες του στις 28 Ιουλίου με μια συναυλία στο αρχαίο θέατρο της Δωδώνης: Αυτή του Γκόραν Μπρέγκοβιτς με την μπάντα του «The Wedding and Funeral Band». Μαζί του φέρνει και υλικό από το νέο του άλμπουμ «The Belly Button of the World».

Η συναυλία θα ξεκινήσει στις 21:00. Γενική είσοδος: 20 ευρώ. ΑμεΑ, παιδιά έως 10 ετών και άνεργοι δημότες Δωδώνης: 0 ευρώ. Δημότες Δωδώνης: 4 ευρώ. Προώληση εισιτηρίων ticketservices.gr

31 ΙΟΥΛΙΟΥ

Kadinelia-Βουκολική Διαταραχή στο Τριεθνές

ΤΟ ΤΡΙΕΘΝΕΣ στη Δωδώνη γιορτάζει τα 4 χρόνια του στις 31 Ιουλίου με συναυλία των Kadinelia και Βουκολική Διαταραχή. Τα early bird εισιτήρια κοστίζουν 8€ (Frapedix Nap. Ζέρβα 67, Τριεθνές Δωδώνη, Arte Astratta Aveξαρτησίας 6, Antara Bar Σιώζιου 3-5), προώληση 10 ευρώ, ταμείο 12 ευρώ. Προώληση και στο ticketservices.gr.

ΘΕΑΤΡΟ

24 ΙΟΥΛΙΟΥ

«Εκάβη»

Η «ΕΚΑΒΗ» του Ευριπίδη, μια παραγωγή της «Θεατρικής Διαδρομής», έρχεται και στα Πάννενα, στις 24 Ιουλίου, στις 21:30, στο υπαίθριο θέατρο της ΕΗΜ. Την παράσταση σκηνοθετεί η Ιώ Βουλγαράκη. Η τραγωδία ανεβαίνει σε νέα μετάφραση της Ελένης Βαροπούλου. Στον ρόλο της Εκάβης η Ελένη Κοκκίδου. Τους υπόλοιπους ρόλους ερμηνεύουν (κατά αλφαβητική σειρά): Ιωσήφ Ιωσηφίδης, Μαρίνα Καλογήρου, Θανάσης Κουρλαμπάς, Ερρίκος Μηλιάρης, Ηλεάνα Μπάλλα, Άκης Σακελλαρίου και Αλέκος Συσσοβίτης. Προώληση εισιτηρίων: viva.gr, στα καταστήματα Public, Media Markt και Wind, στο Tickets Ioannina (μπροστά από Νομαρχία), στο Rock Shop και στο βιβλιοπωλείο «Αναγνώστης». Εισιτήριο: 20 ευρώ, 17 ευρώ το μειωμένο (φοιτητικό, μαθητικό, ανέργων, άνω των 65 ετών, παιδικό από 6 έως 12 ετών). Δωρεάν οι ΑμεΑ (με κινητικά προβλήματα). Οι συνοδοί ΑμεΑ πληρώνουν φοιτητικό εισιτήριο.

26-27 ΙΟΥΛΙΟΥ

«Εγώ είμαι το θείο βρέφος»

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ Actina ανεβάζει την παράσταση «Εγώ είμαι το θείο βρέφος» του Πάννη Καλαβριανού σε σκηνοθεσία Αθηνάς Ταικνιά, στην αυλή του Arte Ronega, στο Κάστρο, μέσα στον Ιούλιο. Επόμενες παραστάσεις στις 26 και 27 Ιουλίου, στις 21:15. Ερμηνεύουν: Δωρίτα Γούντζα, Άννα Παπανικολάου, Απόστολος Τζίμας, Παναγιώτης Χονδροματίδης. Τιμή εισιτηρίου: 7€. Κρατήσεις/πληροφορίες: 6974865401.

25 ΙΟΥΛΙΟΥ

«Ο τυχάιος θάνατος ενός αναρχικού»

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «Ο Τυχάιος Θάνατος ενός Αναρχικού» του Ντάριο Φο, σε σκηνοθεσία Γιάννη Κακλέα, με τον Πάνο Βλάχο στον πρωταγωνιστικό ρόλο, έρχεται στα Πάννενα, στο υπαίθριο θέατρο της ΕΗΜ, στις 25 Ιουλίου, στις 21:30. Εκτός από τον Πάνο Βλάχο, παίζουν: Φοίβος Ριμένας, Ιφιγένεια Αστεριάδη, Κωνσταντίνος Μαγκλάρας, Στέλιος Πέτσος, Παναγιώτης Κατσώλης. Μουσικός επί σκηνής: Βάιος Πράπας. Εισιτήριο: 20 ευρώ. Προώληση viva.gr.

30 ΙΟΥΛΙΟΥ

«Σφήκες»

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «Σφήκες» του Εθνικού Θεάτρου σε συμπαραγωγή με το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, σε σκηνοθεσία Λένας Κιτσοπούλου, έρχεται στο αρχαίο θέατρο της Δωδώνης, στις 30 Ιουλίου, στις 21:00, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Δωδώνης. Οι «Σφήκες» αποτελούν μια ελεύθερη διασκευή της Κιτσοπούλου, βασισμένη στο έργο του Αριστοφάνη. Παίζουν (αλφαβητικά): Δάφνη Δαυίδ, Αλέξανδρος Ζουριδάκης, Κωνσταντίνος Καπελλίδης, Νίκος Καραθάνος, Λένα Κιτσοπούλου, Γιάννης Κότσιφας, Νίκος Κουρούλης, Αλέξης Κωτσόπουλος, Νεφέλη Μαϊστράλη, Σωτήρης Μανίκας, Νικόλας Μαραγκόπουλος, Ιωάννα Μαυρέα, Θάνος Μπίρκος, Δημήτρης Ναζίρης, Πάνος Παπαδόπουλος, Στέφανος Πίττας, Κωνσταντίνος Πλεμμένος, Μαριάννα Πουρέγκα, Θοδωρής Σκυφτούλης. Η παράσταση προτείνεται για θεατές από 15 ετών και άνω. Εισιτήριο: 15 ευρώ, Δημότες Δωδώνης: 4 ευρώ, ΑμεΑ, και άνεργοι δημότες Δωδώνης: 0 ευρώ. Προώληση εδώ.

25-26 ΙΟΥΛΙΟΥ

«Μωρή Φύση!»

ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «Μωρή Φύση!» ανεβάζει η ομάδα θεάτρου C. For Circus στις 25 και 26 Ιουλίου, στις 20.00, στο αρχαίο θέατρο Δωδώνης, στο πλαίσιο του προγράμματος του υπουργείου Πολιτισμού «Όλη η Ελλάδα ένας Πολιτισμός». Πρόκειται για μια παράσταση θεάτρου και μουσικής, διάρκειας 70', βασισμένη στη νουβέλα του κινέζου συγγραφέα Γιεν Λιένκε «Χρόνια Μήνες Μέρες». Σκηνοθετεί η Βικτώρια Φώτα. Ερμηνεύουν: Βαγγέλης Αμπατζής, Παναγιώτης Γαβρέλας, Βαλέρια Δημητριάδου, Χρύσα Κοτταράκου, Νικόλας Παπαδομιχελάκης, Αθηνά Σκαλή. Η είσοδος στην εκδήλωση είναι δωρεάν. Για προκρατήσεις δελτίων εισόδου εδώ.

31 ΙΟΥΛΙΟΥ

«Μήδεια»

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ «Μήδεια» του Ευριπίδη έρχεται στα Πάννενα, στο υπαίθριο θέατρο της ΕΗΜ, στις 31 Ιουλίου, στις 21:30. Την παράσταση σκηνοθετεί η Λέα Μαλένη. Τους ρόλους ερμηνεύουν: Μαρία Κίτσου, Φάνης Μουρατίδης, Ελένη Καστάνη, Θοδωρής Κατσαφάδος, Βαγγέλης Αλεξανδρής, Λαέρτης Μαλκότσης, Αλμπέρτο Φάις. Εισιτήριο: 22 ευρώ, 18 ευρώ το μειωμένο. Προώληση εισιτηρίων: viva.gr, ticketsioannina.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Η ιστορία στον κινηματογράφο. Ο κινηματογράφος στην ιστορία

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ. Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ
ROBERT A. ROSENSTONE
ΜΩΒ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ποιος δεν έχει παρακολουθήσει ταινίες που ασχολούνται με ιστορικά θέματα; Πολλές μάλιστα από αυτές έχουν γίνει διάσημες στην ιστορία του κινηματογράφου ή εξακολουθούν να είναι δημοφιλείς, αν είναι νεότερης ηλικίας. Τι ακριβώς, όμως, κάνει ο κινηματογράφος με την ιστορία; Θέλει να διδάξει το παρελθόν; Επιδιώκει να το αναπαραστήσει για να μας προσφέρει απόλαυση ή και διασκέδαση; Κάνει λόγο για την ιστορία γιατί επιζητεί να αποκαλύψει κάποια κρυμμένη ή αποσιωπημένη πλευρά της; Κι επιπλέον, μπορεί ένας σκηνοθέτης να υποκαταστήσει έναν επαγγελματία ιστορικό, κι αν ναι, τι θα απογίνουν στο μέλλον οι ιστορικοί; Αυτά είναι τα ζητήματα που πραγματεύεται ο Robert A. Rosenstone στο βιβλίο του «Η ιστορία στον κινηματογράφο. Ο κινηματογράφος στην ιστορία», που μόλις κυκλοφόρησε σε μετάφραση Μάριου Αθανασιάδη-Ντόνα, επίμετρο και επιμέλεια Χρήστου Δερμεντζόπουλου και επίμετρο Θανάση Βασιλείου από τις Μωβ Εκδόσεις.

Διακρίνοντας τα ιστορικά φιλμ σε «ταινίες ιστορικού περιεχομένου» και σε «ταινίες εποχής», ο Rosenstone κάνει ένα πρώτο πλνν πολύ βασικό ξεκαθάρισμα. Οι «ταινίες εποχής» χρησιμοποιούν την ιστορία ως διακόσμηση και ως φόντο, δίχως να συσχετίζουν εκ των έσω τη μυθοπλασία τους με τα ιστορικά γεγονότα ή με τις ιστορικές περιόδους στις οποίες αναφέρονται. Οι «ταινίες ιστορικού περιεχομένου» προχωρούν, αντιθέτως, σε βαθύτερο επίπεδο, συζητώντας για τις ατομικές και τις συλλογικές σχέσεις, για τα φύλα, για τον εθνικισμό, για την πολιτική, για τις επαναστάσεις και τις εξεγέρσεις, για τη ζωή του Λίνκολν και των δούλων στις ΗΠΑ, για την εικόνα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και του έθνους ή για το τραύμα του Βιετνάμ ανάμεσα στους Αμερικανούς, για το Ολοκαύτωμα στη Γερμανία και την Ευρώπη, για τον μαρτυρικό βίο και την επιστημονική ιδιοφυΐα του Άλαν Τούρινγκ, για την Οκτωβριανή Επανάσταση στη Ρω-

σία, για τον Εμφύλιο στην Ελλάδα, για την ανεξαρτησία της Ινδίας ή για τον ξεσηκωμό του Σπάρτακου στην αρχαία Ρώμη (ξεχωρίζω ορισμένα χαρακτηριστικά και ιδιαίτερες εύλογα παραδείγματα).

Οι ταινίες που αναφέρονται στο βιβλίο θέτουν εκ νέου, με επιτακτικό πλέον τρόπο, τα ερωτήματα τα οποία βασανίζουν τον Rosenstone. Μπορεί οι ταινίες να μετατραπούν κάποια στιγμή σε εγχειρίδια ιστορίας επί τη βάση των οποίων θα κατανοούμε το παρελθόν στα επόμενα χρόνια, αφήνοντας πίσω μας τον προαιώνιο γραπτό πολιτισμό των ιστοριογραφικών μελετών και των ιστορικών πηγών; Ο μελετητής δεν έχει την παραμικρή αμφιβολία για κάτι τέτοιο μόνο που όχι μόνο δεν κινδυνολογεί, αλλά και το θεωρεί κάτι απολύτως φυσικό για μια κοινωνία, η οποία τρέφεται και επικοινωνεί πρωτίστως με εικόνες.

Θρεμμένος και στο ακαδημαϊκό του πλαίσιο και στην κινηματογραφική του ματιά με τη λογική του μεταμοντερνισμού, ξέρει πως οι ταινίες δεν διαθέτουν ποτέ την ακρίβεια, τα αναλυτικά εργαλεία και τον ειδικό εξοπλισμό της ιστορικής επιστήμης και πως ως εκ τούτου είναι δυνατόν κάλλιστα να προχωρούν σε ιστορικές υπερβάσεις ή αλλοιώσεις, σε μεταθέσεις χρονολογιών, σε συγχώνευση επιπροσθέτως της ιστορικής πραγματικότητας και της φιλμικής φαντασίας - όπως και όντως συμβαίνει. Εκείνο, όμως, που μετράει στον κινηματογράφο δεν είναι η προσήλωση στην πραγματική λεπτομέρεια, αλλά η μετατροπή της σε αφηγηματικό και μυθοπλαστικό υλικό. Και όπως οι ιστορικοί καταφεύγουν στην αφήγηση προκειμένου να αναπλάσουν το παρελθόν, προσεγγίζοντας, όπως το λέει ο Hayden White, τη λογοτεχνία, έτσι και οι σκηνοθέτες βασίζονται στις μεταφορές, στα χρώματα και στις οπτικές γωνίες των πλάνων, στις μεταφορές και στα σύμβολα για να παραστήσουν εν κατακλείδι λίγο-πολύ παραποιημένο παρελθόν. Η διαφορά είναι πως ούτε η ιστορική επιστήμη ούτε ο κινηματογράφος είναι σε θέση να αποκαταστήσουν ή να επαναφέρουν ένα άτμιο και ακέραιο παρελθόν. Η ιστορική επιστήμη και οι ταινίες γράφουν ή κινηματογραφούν ένα κατά προσέγγιση παρελθόν, εκείνο που εικάζουν από τις πηγές, από τη γνώση και από τη φαντασία τους. Διότι το πραγματικό παρελθόν έχει χαθεί οριστικά. Να γιατί ο Rosenstone επιτρέπει να παρακολουθήσουμε τα ιστορικά φιλμ χωρίς ενοχές, αναζητώντας τη δική τους και τη δική μας αλήθεια, μια και η ιστορική αλήθεια δεν είναι ούτε μία ούτε ενιαία, αλλά ένα πεπερασμένο σύνολο εκδοχών και ερμηνειών - μια δέσμη από πολλαπλές αλήθειες.

Μπορεί οι ταινίες να μετατραπούν κάποια στιγμή σε εγχειρίδια ιστορίας επί τη βάση των οποίων θα κατανοούμε το παρελθόν στα επόμενα χρόνια, αφήνοντας πίσω μας τον προαιώνιο γραπτό πολιτισμό των ιστοριογραφικών μελετών και των ιστορικών πηγών;

ΕΝΑ ΑΛΗΠΟΥΜ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Όταν ο Μάιλς Ντέιβις
είδε φλαμένκο

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Στις 18 Ιουλίου 1960, η μέρα ήταν δροσερή στη Νέα Υόρκη. Η θερμοκρασία δεν ξεπερνούσε τους 29,3 βαθμούς Κελσίου και ο Μάιλς Ντέιβις κυκλοφορούσε το *Sketches of Spain*.

Πριν πείτε «δεν αντέχω την τζαζ», λάβετε υπόψη ότι ο Μάιλς δεν ήταν αυτό που λες «προλετάριος ενός συγκεκριμένου μουσικού είδους» και το *Sketches* δεν ήταν ακριβώς-ακριβώς τζαζ.

Ήταν μια μουσική αποκάλυψη.

Καταρχάς, ήταν γεμάτο πάθος, όχι απλά ιβηρικό, αλλά και μουσικό, από τον τρόπο που αντιμετώπιζε τη μουσική ο Μάιλς.

Δεύτερον, η πηγή της έμπνευσης ήταν μια παράσταση φλαμένκο του Ρομπέρτο Ιγκλέσιας, που

οδήγησε τον Ντέιβις στην αγορά μιας ολόκληρης δισκοθήκης φλαμένκο.

Η επιμονή του και η σαγήνη που εξέπεμψε προς το μέρος του το *Concierto de Aranjuez*, το κιθαριστικό ποίημα του Χοακίν Ροδρίγο, ήταν τεράστια και ικανά να στρέψουν τη δημιουργική κίνηση προς το Spanish folk.

Πώς όμως θα ηχογραφούσε ο Ντέιβις έναν τζαζ δίσκο με βάση ένα κομμάτι που γράφτηκε για κιθάρα; Εύκολα: θα έπαιζε τη μελωδία σε φλικόρνο.

Ποιο ήταν όμως αυτό το *Concierto de Aranjuez*; Είναι μια από τις γνωστότερες μελωδίες της ανθρωπότητας, διασκευασμένη από οποιον-α μπορείτε να φανταστείτε: από τον κιθαρίστα Buckethead μέχρι τη Νάνα Μούσχουρη (με γερμανικό στίχο...) και από τους Zeppelin στη live εκτέλεση του No Quarter, μέχρι τον Ούλι Ροθ,

τον Τσικ Κορία, τη Νταλιντά κ.α.

Ο Μάιλς όμως πήγε το κομμάτι σε άλλο επίπεδο μουσικής καταγραφής. Το *Sketches...* δεν ήταν μόνο το *Concierto...*, αλλά αποτελούσε το μεγαλύτερο κομμάτι ενός δίσκου που καθιέρωσε ένα νέο είδος τζαζ: το «τρίτο ρεύμα», ίσως το πρώτο διακριτό fusion είδος. Στην αρχή, ήταν μια -ας πούμε- μίξη τζαζ αυτοσχεδιασμού και κλασικής μουσικής.

Το συγκεκριμένο κομμάτι, το κλασικό δηλαδή, το ανέλαβε ο Γκιλ Έβανς, ένας τύπος που υπήρξε ίσως ο μεγαλύτερος τζαζ μαέστρος για πολλά χρόνια, στο μουσικό στερέωμα και στήριξε αυτό το τεράστιο μουσικό αποτέλεσμα των 42 περίπου λεπτών.

Το *Sketches of Spain* είναι ένα αριστούργημα ηλικίας 63 ετών φέτος. Ακούγεται δε καλύτερα, υπό καθεστώς καύσωνα...

Κύρια πύλη του Los Alamos Project κατά τη διάρκεια του προγράμματος Μανχάταν

Το «Oppenheimer» αναμοχλεύει τη συγκρουσιακή ιστορία του Λος Άλαμος

Η ταινία για έναν άνθρωπο που άλλαξε τον ρου της παγκόσμιας ιστορίας, καθοδηγώντας την ανάπτυξη της πρώτης ατομικής βόμβας, αναμένεται να είναι ένα blockbuster, δραματικό και γεμάτο σασπένς.

Στο περιθώριο μια κοινότητα που βρίσκεται στο βάθος του πεδίου δοκιμών στην νότια έρημο του Νέου Μεξικού, τις επιπτώσεις του οποίου η αμερικανική κυβέρνηση δεν αναγνώρισε ποτέ πλήρως. Η ταινία για τη ζωή του επιστήμονα Τζούλιους Ρόμπερτ Οπενχάιμερ και το άκρως απόρρητο έργο «Πρόγραμμα Μανχάταν» δεν ρίχνει φως στον πόνο αυτών των κατοίκων.

«Δεν θα σκεφτούν ποτέ το γεγονός ότι οι κάτοικοι του Νέου Μεξικού έδωσαν τη ζωή τους. Έκαναν την πιο βρόμικη δουλειά. Εισέβαλαν στις ζωές μας και στα εδάφη μας και μετά έφυγαν», δήλωσε η Τίνα Κόρντοβα, επιζών από καρκίνο και ιδρύτρια μιας ομάδας ατόμων που κατέβηκαν από το Νέο Μεξικό, για τους επιστήμονες και τους στρατιωτικούς

αξιωματούχους που δημιούργησαν μια μυστική πόλη στο Λος Άλαμος κατά τη δεκαετία του 1940 και δοκίμαζαν το έργο τους στην τοποθεσία Trinity περίπου 322 χιλιόμετρα μακριά.

Η ομάδα της Κόρντοβα, η κοινοπραξία Tularosa Basin Downwinders Consortium, συνεργάζεται εδώ και χρόνια με την Ένωση Ανήσυχων Επιστημόνων και άλλους φορείς για να επιστήσει την προσοχή στο τι έκανε το «Πρόγραμμα Μανχάταν» στους ανθρώπους στο Νέο Μεξικό.

Ενώ οι κριτικοί κινηματογράφου πανηγυρίζουν για την ταινία «Oppenheimer» και οι αξιωματούχοι στο Λος Άλαμος προετοιμάζονται για τα φώτα της δημοσιότητας που θα πέσουν στην πόλη τους, οι «downwinders» (άτομα που εκτέθηκαν ή εικάζεται ότι εκτέθηκαν σε ακτινοβολία από την έκρηξη πυρηνικών δοκιμών στην ομοσπονδιακή περιοχή δοκιμών της Νεβάδα) παραμένουν απογοητευμένοι με την κυβέρνηση των ΗΠΑ -και τώρα με τους παραγωγούς ταινιών- επειδή δεν αναγνωρίζουν τη δύσκολη θέση τους.

Υποστηρικτές πραγματοποίησαν ολονυκτίες το Σάββατο για την 78η επέτειο της δοκιμής Trinity στο Νέο Μεξικό και στη Νέα Υόρκη, όπου ο σκηνοθέτης Κρίστοφερ Νόλαν και άλλοι συμμετείχαν σε συζήτηση πάνελ μετά από ειδική προβολή της ταινίας.

«Ήθελα να μεταφέρω το κοινό σε εκείνο το δωμάτιο και να είμαι εκεί όταν πατιέται το κουμπί και πραγματικά να φέρω το κοινό πλήρως σε αυτή τη χρονική στιγμή», δήλωσε σε ένα απόσπασμα που χρησιμοποιείται από τα Universal Studios για την προώθηση της ταινίας.

Η ταινία βασίζεται στο βραβευμένο με Πούλιτζερ βιβλίο των Kai Bird και Martin J. Sherwin «American Prometheus: The Triumph and Tragedy of J. Robert Oppenheimer». Ο Νόλαν έχει πει ότι η ιστορία του Οπενχάιμερ είναι ταυτόχρονα ένα όνειρο και ένας εφιάλτης.

Η Λίλι Άνταμς, ανώτερη συντονίστρια της Ένωσης Ανήσυχων Επιστημόνων, συμμετείχε στην αγρυπνία στη Νέα Υόρκη και δήλωσε ότι είχε σκοπό να δείξει την υποστήριξή της στους κατοίκους του

Νέου Μεξικού που έχουν πληγεί. «Το ανθρώπινο κόστος της δοκιμής Trinity του Οπενχάιμερ, και όλων των δραστηριοτήτων πυρηνικών όπλων, είναι ένα κρίσιμο μέρος της συζήτησης γύρω από την πυρηνική κληρονομιά των ΗΠΑ», δήλωσε στο Associated Press. «Πρέπει να υπολογίσουμε αυτό το ανθρώπινο κόστος για να κατανοήσουμε πλήρως την κληρονομιά του Οπενχάιμερ και τη ζημιά που προκαλούν τα πυρηνικά όπλα».

Αναπτύσσοντας και δοκιμάζοντας πυρηνικά όπλα, η Άνταμς δήλωσε ότι η κυβέρνηση των ΗΠΑ ουσιαστικά «δολιχεύει» τον ίδιο της το λαό, πολλοί από τους οποίους περιμένουν ακόμη αναγνώριση και δικαιοσύνη.

Η Άνταμς και άλλοι δήλωσαν ότι ελπίζουν ότι όσοι συμμετείχαν στην παραγωγή του «Oppenheimer» θα βοηθήσουν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τους downwinders, οι οποίοι δεν έχουν προστεθεί στον κατάλογο εκείνων που καλύπτονται από το πρόγραμμα αποζημίωσης της ομοσπονδιακής κυβέρνησης για τους ανθρώπους που εκτίθενται σε ακτινοβολία.

Ο Τζούλιους Ρόμπερτ Οπενχάιμερ (αριστερά) και ο στρατηγός Λέσλι Γκρόουβς εξετάζουν τα απομεινάρια ενός χαλύβδινου πύργου στο πεδίο δοκιμών Trinity στο Alamogordo του Νέου Μεξικού, Σεπτέμβριος 1945. Ο Γκρόουβς ήταν αξιωματικός του Σώματος Μηχανικού του στρατού των ΗΠΑ που επέβλεψε την κατασκευή του Πενταγώνου και διύθυνε το Manhattan Project

Οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι επέλεξαν το Trinity Test Site επειδή ήταν απομακρυσμένο, επίπεδο και είχε προβλέψιμους ανέμους. Λόγω του μυστικού χαρακτήρα του έργου, οι κάτοικοι των γύρω περιοχών δεν είχαν προειδοποιηθεί. Στη λεκάνη Tularosa ζούσε πληθυσμός που ζούσε από τη γη, εκτρέφοντας ζώα και φροντίζοντας κήπους και αγροκτήματα. Αντλούσαν νερό από δεξαμενές και λίμνες. Δεν είχαν ιδέα ότι η λεπτή στάχτη που κατακάθισε στα πάντα τις ημέρες που ακολούθησαν την έκρηξη προερχόταν από την πρώτη ατομική έκρηξη στον κόσμο. Η κυβέρνηση προσπάθησε αρχικά να το αποκρύψει, λέγοντας ότι μια έκρηξη σε μια αποθήκη πυρομαχικών προκάλεσε τον θόρυβο και το έντονο φως, το οποίο μπορούσε να φανεί σε απόσταση μεγαλύτερη από 257 χιλιόμετρα. Μόνο όταν οι ΗΠΑ έριξαν βόμβες στην Ιαπωνία εβδομάδες αργότερα, οι κάτοικοι του Νέου Μεξικού συνειδητοποίησαν τι

είχαν δει. Σύμφωνα με το Εθνικό Ιστορικό Πάρκο του «Προγράμματος Μανχάταν», μεγάλες ποσότητες ραδιενέργειας εκτοξεύθηκαν στην ατμόσφαιρα και το νέφος κατέβηκε σε μια περιοχή μήκους περίπου 402 χιλιομέτρων και πλάτους 322 χιλιομέτρων. Οι επιστήμονες εντόπισαν ένα μέρος του μοτίβου της κατακρήμνισης μέχρι τον Ατλαντικό Ωκεανό, αλλά η μεγαλύτερη συγκέντρωση εγκαταστάθηκε περίπου 48 χιλιόμετρα από τον χώρο των δοκιμών. Για την Κόρντοβα και τις νεότερες γενιές που αντιμετωπίζουν τον καρκίνο, η έλλειψη αναγνώρισης από την κυβέρνηση και τους εμπλεκόμενους με την ταινία είναι ασυγχώρητη. «Μας άφησαν εδώ να ζήσουμε με τις συνέπειες», δήλωσε η Κόρντοβα. «Και θα υπεραγαπήσουν την επιστήμη και τους επιστήμονες και δεν θα κάνουν καμία αναφορά σε εμάς. Και ξέρετε κάτι; Ντροπή τους».

Στο Λος Άλαμος, 321 χιλιόμετρα βόρεια της λεκάνης Τουλαρόζα, η αντίδραση στην ταινία ήταν πολύ διαφορετική. Η κληρονομιά του Οπενχάιμερ και του «Προγράμματος Μανχάταν» σημαίνει ότι το Λος Άλαμος φιλοξενεί ένα από τα σημαντικότερα εθνικά εργαστήρια της χώρας και έχει το υψηλότερο ποσοστό ατόμων με διδακτορικό δίπλωμα στις ΗΠΑ. Η οδός Oppenheimer Drive διασχίζει την καρδιά του Λος Άλαμος, η Oppenheimer IPA βρίσκεται σε λειτουργία σε μια τοπική ζυθοποιία και ο Τζούλιους Ρόμπερτ Οπενχάιμερ βρίσκεται στο επίκεντρο ενός εκθέματος στο μουσείο επιστημών, όπου εκτίθενται μερικές από τις χειρόγραφες σημειώσεις του και η ταυτότητά του. Η πόλη φιλοξενεί το Φεστιβάλ Οπενχάιμερ που ξεκινά την Πέμπτη και διαρκεί μέχρι το τέλος Ιουλίου. Περίπου 200 κομπάρσοι που χρησιμοποιήθηκαν στην ταινία ήταν ντόπιοι, πολλοί από τους οποίους ήταν υπάλληλοι του Εθνικού Εργαστηρίου του Λος Άλαμος. Κατά τη διάρκεια των διαλειμάτων, οι συζητήσεις μεταξύ των κομπάρσων επικεντρώνονταν στην επιστήμη και τα παγκόσμια προβλήματα, δήλωσε η Κέλυ Στίουαρτ, η οποία εργάζεται στο τμήμα οικονομικής ανάπτυξης της κομπετίας του Λος Άλαμος και ήταν ο σύνδεσμος της ταινίας όταν ο Νόλαν και το συνεργείο του βρίσκονταν σε ιστορικές τοποθεσίες της πόλης. Υπάρχει μια υπερηφάνεια που είναι συνυφασμένη με το DNA της πόλης, είπε η Στίουαρτ, και περιτρέφεται γύρω από το έργο του εργαστηρίου για την αντιμετώπιση της εθνικής ασφάλειας και των παγκόσμιων προβλημάτων.

Ο στόχος είναι να τοποθετηθεί το Λος Άλαμος ως ένα μέρος όπου οι άνθρωποι μπορούν να αρχίσουν να μαθαίνουν «τις αληθινές ιστορίες» πίσω από τα γεγονότα που απεικονίζονται στην ταινία, δήλωσε η Στίουαρτ. Η προσπάθεια της κομπετίας «Project Oppenheimer» ξεκίνησε στις αρχές του 2023 και περιλαμβάνει φόρουμ, ντοκιμαντέρ, καλλιτεχνικές εγκαταστάσεις και εκθέματα για την ενημέρωση των επισκεπτών σχετικά με την επιστήμη που διεξάγεται στο εργαστήριο, καθώς και τις κοινωνικές επιπτώσεις του «Προγράμματος Μανχάταν».

Ο 47χρονος πρωταγωνιστής του *Peaky Blinders*, Κίλιαν Μέρφι στο ρόλο του Αμερικανού φυσικού επιστήμονα και πατέρα της ατομικής βόμβας Τζούλιους Ρόμπερτ Οπενχάιμερ

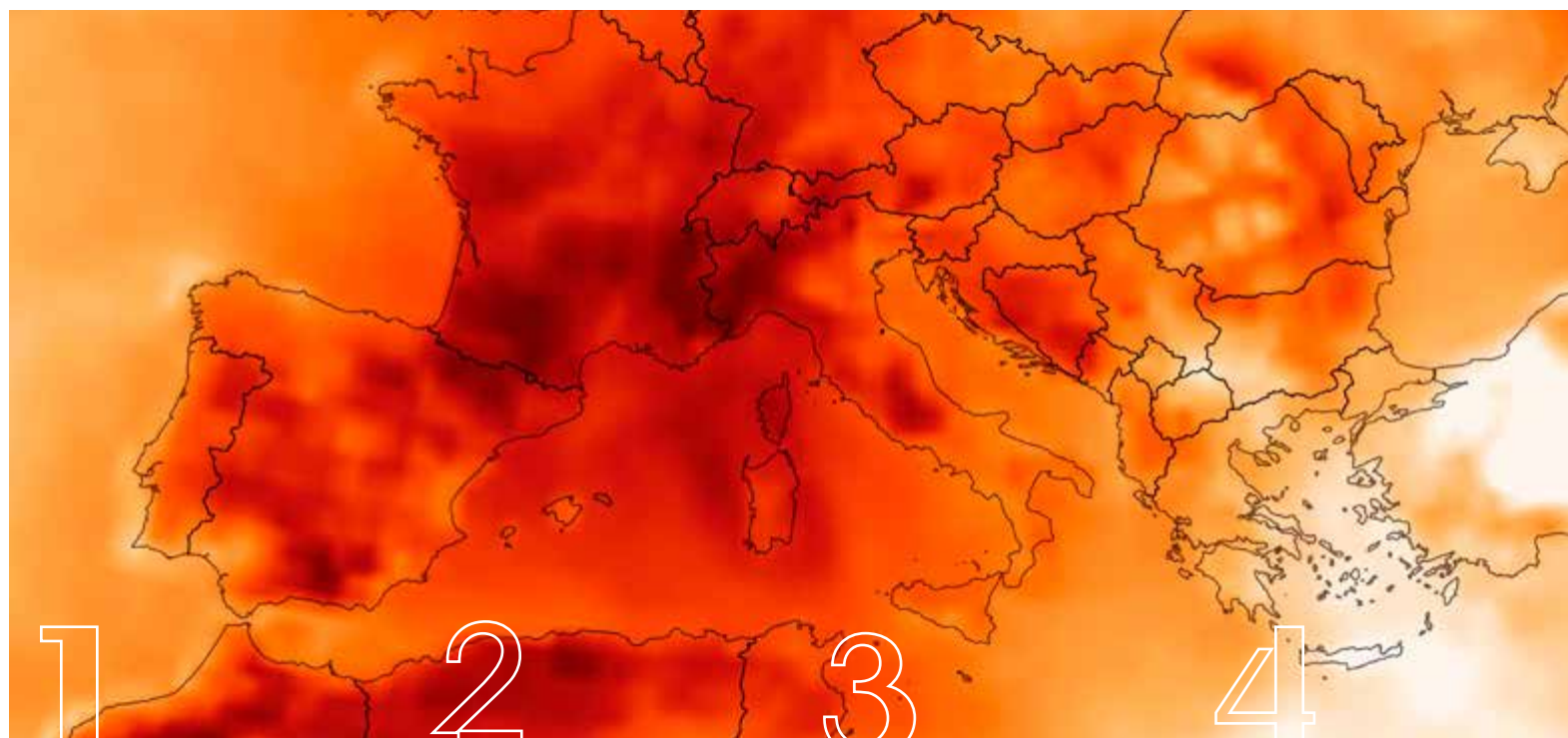
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2023

Τα τέσσερα κλιματικά ρεκόρ

Μια σειρά από κλιματικά ρεκόρ για τη θερμοκρασία, τη θερμότητα των ωκεανών και τους θαλάσσιους πάγους της Ανταρκτικής έχουν θορυβήσει ορισμένους επιστήμονες, οι οποίοι λένε ότι η ταχύτητα και ο χρόνος τους είναι «πρωτοφανείς».

Τα επικίνδυνα κύματα καύσωνα στην Ευρώπη θα μπορούσαν να σπάσουν περαιτέρω ρεκόρ, λέει ο ΟΗΕ. Οι μελέτες βρίσκονται σε εξέλιξη, αλλά οι επιστήμονες φοβούνται ήδη ότι εκτυλίσσονται ορισμένα χειρότερα σενάρια. «Δεν γνωρίζω παρόμοια περίοδο κατά την οποία όλα τα μέρη του κλιματικού συστήματος ήταν σε επίπεδα ρεκόρ ή αφύσικα», λέει ο Τόμας Σμιθ, περιβαλλοντικός γεωγράφος στο London School of Economics.

«Η Γη βρίσκεται τώρα σε αχαρτογράφητο έδαφος» λόγω της υπερθέρμανσης του πλανήτη από την καύση ορυκτών καυσίμων, καθώς και της θερμότητας από το πρώτο Ελ Νίνιο - ένα θερμότερο φυσικό καιρικό σύστημα - από το 2018, λέει ο λέκτορας κλιματικής επιστήμης του Imperial College του Λονδίνου δρ Πάολο Σέπι. Ακολουθούν τέσσερα κλιματικά ρεκόρ που έχουν σπάσει μέχρι στιγμής αυτό το καλοκαίρι - και τι σημαίνουν.

1 Η θερμότερη ημέρα στον κόσμο

Ο κόσμος βίωσε τον Ιούλιο την πιο ζεστή ημέρα που έχει καταγραφεί ποτέ, σπάζοντας το ρεκόρ παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας που είχε σημειωθεί το 2016.

Η μέση παγκόσμια θερμοκρασία ξεπέρασε για πρώτη φορά τους 17 βαθμούς Κελσίου, φθάνοντας τους 17,08 βαθμούς Κελσίου στις 6 Ιουλίου, σύμφωνα με την υπηρεσία παρακολούθησης του κλίματος της ΕΕ Copernicus. Οι συνεχιζόμενες εκπομπές από την καύση ορυκτών καυσίμων όπως το πετρέλαιο, ο άνθρακας και το φυσικό αέριο βρίσκονται πίσω από την τάση θέρμανσης του πλανήτη.

Αυτό ακριβώς είχε προβλεφθεί ότι θα συνέβαινε σε έναν κόσμο που θα θερμαινόταν από περισσότερα αέρια του θερμοκηπίου, λέει η κλιματολόγος Φρειδερίκη Ότο, από το Imperial College του Λονδίνου.

2 Ο θερμότερος Ιούνιος

Η μέση παγκόσμια θερμοκρασία τον Ιούνιο του τρέχοντος έτους ήταν κατά 1,47°C υψηλότερη από την τυπική θερμοκρασία του Ιουνίου της προβιομηχανικής περιόδου.

Ο άνθρωπος άρχισε να διοχετεύει αέρια του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα όταν ξεκίνησε η βιομηχανική επανάσταση γύρω στο 1800.

Ερωτηθείς αν το καλοκαίρι του 2023 είναι αυτό που θα προέβλεπε πριν από μια δεκαετία, ο Δρ Σμιθ λέει ότι τα κλιματικά μοντέλα είναι καλά στην πρόβλεψη των μακροπρόθεσμων τάσεων, αλλά λιγότερο καλά στην πρόβλεψη των επόμενων 10 ετών. «Τα μοντέλα της δεκαετίας του 1990 μας έβαλαν λίγο πολύ εκεί που βρισκόμαστε σήμερα. Αλλά το να έχουμε μια ιδέα για το πώς ακριβώς θα είναι τα επόμενα 10 χρόνια θα ήταν πολύ δύσκολο», λέει.

«Τα πράγματα δεν πρόκειται να κρυώσουν», προσθέτει.

3 Ακραία θαλάσσια κύματα καύσωνα

Η μέση παγκόσμια θερμοκρασία των ωκεανών κατέρριψε τα ρεκόρ για τον Μάιο, τον Ιούνιο και τον Ιούλιο. Πλησιάζει την υψηλότερη θερμοκρασία της επιφάνειας της θάλασσας που έχει καταγραφεί ποτέ, η οποία ήταν το 2016.

Αλλά είναι η ακραία ζέση στον ωκεανό του Βόρειου Ατλαντικού που ανησυχεί ιδιαίτερα τους επιστήμονες. «Δεν είχαμε ποτέ θαλάσσιο καύσωνα σε αυτό το τμήμα του Ατλαντικού. Δεν το περίμενα αυτό», λέει η Ντανιέλα Σμιτ, καθηγήτρια Γεωεπιστημών στο Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ. Η άμεση απόδοση αυτού του καύσωνα στην κλιματική αλλαγή είναι πολύπλοκη, αλλά η εργασία αυτή συνεχίζεται, λέει η καθηγήτρια Σμιτ.

4 Χαμηλό ρεκόρ θαλάσσιου πάγου στην Ανταρκτική

Η έκταση που καλύπτεται από θαλάσσιο πάγο στην Ανταρκτική βρίσκεται σε επίπεδα ρεκόρ για τον Ιούλιο. Λείπει μια περιοχή περίπου 10 φορές μεγαλύτερη από το μέγεθος του Ηνωμένου Βασιλείου, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 1981-2010.

Ένας θερμαινόμενος κόσμος θα μπορούσε να μειώσει τα επίπεδα του θαλάσσιου πάγου της Ανταρκτικής, αλλά η σημερινή δραματική μείωση θα μπορούσε επίσης να οφείλεται σε τοπικές καιρικές συνθήκες ή σε ωκεάνια ρεύματα, εξηγεί η Δρ Καρολίν Χολμς από το British Antarctic Survey. Η ίδια τονίζει ότι δεν πρόκειται απλώς για ένα ρεκόρ που καταρρίπτεται, αλλά για ένα ρεκόρ που καταρρίπτεται κατά πολύ.